

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Hidasi és Társai Ügyvédi Iroda (felperesi jogi képviselő címe) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a Rézmovits és Poór Ügyvédi Iroda (alperesi jogi képviselő címe), valamint a dr. Varga István egyéni ügyvéd (alperesi jogi képviselő címe) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen vételár megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2020. május 27-én kelt és a 26.G.40.649/2019/45. számú végzéssel kijavított 26.G.40.649/2019/38. számú ítélete ellen a felperes által 40. sorszám alatt benyújtott fellebbezés és az alperes által 13.Gf.40.353/2020/4. és 6. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés alapján – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 900.000 (kilencszázezer) forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy az állami adóhatóság külön felhívására, a felhívásban megjelölt módon és számlára fizessen meg az állam javára az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 2.500.000 (kétfmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Tényállás

[1] A fellebbezés elbírálása szempontjából irányadó és a másodfokú bíróság által kiegészített tényállás szerint a felperesi jogelőd, a C. A. Ag. mint eladó és az alperes mint vevő 2009. július 21-én Budapesten szerződést írtak alá „RÉSZVÉNY ADÁSVÉTELI SZERZŐDÉS a K. H. AG, mint a B. Zrt. 50%-os részvéncsomagjának tulajdonosa, részvényének adásvétele tárgyában, a módosításokkal egységes szerkezetben” elnevezéssel. A szerződés az eredetileg 2008. október 22-én megkötött szerződés módosításaként jött létre a Marshall-szigeteken bejegyzett K. H. AG (a továbbiakban: K. AG) részvényére.

[2] A szerződés 1. pontjában rögzítették, hogy a szerződés tárgyát a K. AG 100%-os részvéncsomagjának átruházása képezi, amely K. AG 2008. október 22-én tulajdonosa volt a B.Zrt. (a továbbiakban: Társaság vagy B. Zrt.) 150 darab, 100.000 forint névértékű, névre szóló, a Társaság 50%-os tulajdonjogát biztosító törzsrészvényeinek (a továbbiakban: Részvények).

[3] A szerződés 2. pontjában foglaltak szerint a felperes jogelődje eladta, a vevő pedig vétel jogcímén megszerezte a K. AG 100%-os tulajdonát biztosító K. AG részvényeket, és ezen keresztül a társaság 50%-os mértékű tulajdonjogát biztosító Részvényeket a szerződés feltételei szerint. Rögzítették, hogy a B. Első M. B. Kft. (a továbbiakban: B. Kft.) a Társaság 100 százalékos mértékű tulajdonában állt 2007. november 25-ig, továbbá, hogy a Társaság az „A. Sz.” kizárólagos hasznosítását 2007. október 3-ig gyakorolta, ezt követően a B. Kft. valósította meg, illetve a jelen szerződés megkötésekor is hasznosítja.

[4] A szerződő felek a K. AG részvény(ek) vételárát 400.000.000 forintban állapították meg (szerződés 3.1. pontja), azt az alperes az eladó szerződésben rögzített bankszámlájára történő átutalással volt köteles kiegyenlíteni akként, hogy 150.000.000 forintot legkésőbb 2008. október 30-ig, 133.000.000 forintot a szerződés 2009. július 21-i módosításának aláírásától számított 8 munkanapon belül, de nem korábban, mint a K. AG részvény(ek) eladó által vevő részére, jegyzőkönyv kíséretében történő átadása, míg 117.000.000 forintot legkésőbb 2010. április 30-ig (szerződés 3.2., 3.2.1.-3.2.3. pontjai) volt köteles megfizetni.

[5] A szerződés 3.2.5. pontjában a 3.1. pont szerinti vételár 3.2.1-3.2.4. pontok szerinti megfizetéséért K. G. és dr. Ny. V. egymás között egyenlő arányban készfizető kezességet vállaltak.

[6] A szerződés 3.3. pontjában rögzítették, hogy figyelemmel arra, hogy a Társaság korábbi tulajdonosai közötti viszony megromlása miatt a Társaság igazgatósági tagjai esetleg nem tájékoztatták minden általuk kötött ügyletről a Társaságot és annak könyvelőjét, ezért a Társaság könyvelése esetleg nem teljes körű. Megállapodtak, hogy az ebből adódó felelősséget a szerződés szerint eladó viseli, és a 3.2. pontban foglalt valamennyi vételár részlet teljesítésének előfeltételeként az alábbiakat rögzítették:

(i) olyan ok miatt, amely a K. AG részvények 100%-a, és ezáltal közvetve a Társaság 50%-os tulajdonának a vevőre történő átszállását megelőző időszakra vezethető vissza, a teljesítés időpontjáig a K. AG részvények és a Részvények értéke, illetve a K. AG és a Társaság vagyoni helyzete nem változik hátrányosan, illetve ilyen hátrány veszélye nem fenyeget, továbbá a K. AG részvények és a Részvények, illetve a K. AG és a Társaság jogi helyzete semmilyen mértékben nem változik meg; és

(ii) a 4. pontban foglalt szavatosságok és kijelentések változatlanul fennállnak; és

(iii) az 5. pontban foglalt eladói kötelezettségek szerződésszerűen teljesítésre kerülnek.

[7] Rögzítették, hogy fenti feltételek bármelyikének megszegése esetén az alperes a szavatossági jogait gyakorolhatja, beleértve az árleszállítás, illetve az elállás jogát is. Abban is megállapodtak, hogy az (i) alpontban foglaltak irányadók különösen, de nem kizárólag a Társaságnak a szerződés aláírását megelőző időszakkal összefüggésben keletkezett, vagy nem ismert, vagy meg nem fizetett adó- vagy más fizetési kötelezettségeire, és a félreértések elkerülése végett azt is rögzítették, hogy az ebben a pontban foglaltak korlátozásmentesen irányadók a szerződés 2009. július 21-i módosításának aláírását követően is. Amennyiben az

alperes az árleszállításra vonatkozó jogát gyakorolja, a vételárat a Társaság fizetési kötelezettségeivel megegyező összegben csökkentheti, vagy amennyiben követelését a hátralévő vételár-részlet nem fedezi, azt közvetlenül az Eladótól követelheti.

[8] A szerződés 3.4. pontjában a felek kifejezetten megállapodtak abban, hogy a K. AG részvények és a Társaság 50%-os tulajdonjogát biztosító Részvények a vételár első részletének megfizetésekor szállnak át a vevőre azzal, hogy a vevő e naptól jogosult a K. AG részvényekkel, és a K. AG útján a Társaság részvényeivel rendelkezni, azok hasznait szedni, és ettől a naptól kezdve viseli a részvényekkel kapcsolatos költségeket és kockázatot. Rögzítették, hogy a K. AG bemutatóra szóló részvényeinek és a Társaság részvényeinek (Részvények) átadása az alperes részére a vételár első részletének alperes általi átutalásával egyidejűleg történik.

[9] A szerződés 4. pontjában a „Szavatosságok és kijelentések” címszó alatt a 4.1. pontban az eladó kijelentette és a szerződés aláírásától számított öt évig szavatolta egyébek mellett azt, hogy

[10] A szerződés 4.2. pontjában az eladó kijelentette, hogy a fenti szavatosságokat annak figyelembevételével teszi, hogy részletesen áttanulmányozta és megismerte a D. Ü. és V. T. Zrt. 2008. április 25-én kelt és a szerződés 5. számon csatolt jelentésének a társaságra vonatkozó részét, a jelentésnek a társaság kötelezettségeivel, felelősségével, illetve azok kockázatával kapcsolatos megállapításait, és kifejezetten kijelentette, hogy a jelentés megállapításait megalapozatlannak tartja.

[11] A 2008. március 13-i keltezésű K. AG részvényt a felperes 2009. augusztus 6-án az alperes részére átadta, a Társaság Részvényeinek átadása már 2008. novemberében megtörtént.

[12] Az alperes a 2008. október 30. napjáig esedékes 150.000.000 forintot és a részvények átadásának időpontjában esedékes 133.000.000 forintot megfizette, a vételárból fennmaradó 117.000.000 forintot azonban mind a mai napig nem teljesítette.

[13] Az alperes 2010. március 29-én kelt levelében az eladóval szemben szavatossági igényt jelentett be, hivatkozva a szerződés 4.1.5. és 4.1.6. pontjában foglaltakra. Állította, hogy a részvények értékesítését követően a Társaság tartozásaként a könyvelésbe került 209.000.000 forint szabadalmi díjtartozás, továbbá a társaság menedzsmenete a korábbi vezető tisztségviselőtől a cég iratait nem kapta meg, ezért nem látható mértékű adókockázat áll fent. Álláspontja szerint a társasággal szemben fennálló követelés alkalmas a hátralékos vételár megfizetésének visszatartására.

[14] Az alperes levelében hivatkozott szabadalmi díjtartozás háttere, illetve előzménye az, hogy 1998. szeptember 10-én szerződés jött létre a B. Zrt. mint hasznosító és 5 szabadalmas között szabadalmaik kizárólagos hasznosítása tárgyában. A B. Zrt. a szerződés 3. pontja alapján vállalta, hogy a szabadalmastársak részére találmányi díjat fizet, az egyes szabadalmastársakat megillető találmányi díj mértékéről és fizetési feltételeiről külön megállapodást kötött. A Dr. H.M.-val 1998. szeptember 10. napján aláírt megállapodás 2.

pontja rögzítette a Dr. H. M. részére fizetendő szabadalmi díjak mértékét és fizetési határidejét. A kizárólagos szabadalom hasznosítási szerződést Dr. H. M., mint a szabadalmasok közös képviselője, egyben a legnagyobb tulajdoni hányaddal rendelkező szabadalmas, 2007. október 3-án kelt levelében felmondta a szabadalmi díj meg nem fizetése miatt, és 2007. október 4-én a B. E. M. B. Kft.-vel kötött szabadalom hasznosítási szerződést. Ugyanezen a napon Dr. H. M. és a B. Kft. között készfizető kezességi szerződés is létrejött, amelyben a B. Kft. készfizető kezesként vállalta, hogy Dr. H. M. részére hiánytalanul megfizeti a B. Zrt.-nek Dr. H. M.-val szemben tőke és járulékai tárgyában fennálló tartozásait.

[15] Dr. H. M. a B. Zrt. ellen 2010. szeptember 28-án a Fővárosi Bíróság előtt 26.Fpk.01-10-009581. szám alatt felszámolási eljárást indított, ahol csatoltak egy 2003. december 31-i keltű tartozáselismerő nyilatkozatot, amelyben M. P.-né, a B. Zrt. önálló cégjegyzésre jogosult igazgatósági tagja elismerte Dr. H. M. szabadalom iránti követelését az 1998-tól 2003. december 31-ig terjedő időszak vonatkozásában 119.385.527 forint összegben azzal, hogy az összeg kifizetése egy későbbi időpontban fog megtörténni. Dr. H. M. a B. Kft. ellen is felszámolási eljárást kezdeményezett a Bács-Kiskun Megyei Bíróság előtt, amely eljárás Fpk.03-10-001206. szám alatt volt folyamatban.

[16] Az eredménytelen felszámolási eljárásokat követően Dr. H. M. a B. Zrt. és a B. Kft. ellen peres eljárást is kezdeményezett 2012-ben 267.900.000 forint szabadalmi díj és járulékai megfizetése iránt, amely a Fővárosi Törvényszéken 22.P.21.082/2012. szám alatt volt folyamatban.

[17] Dr. H. M. mint vevő és a B. Zrt. mint eladó között 2009. július 10-én létrejött egy üzletrész adásvételi szerződés 40.100.000 forintos vételáron. A vételárat az eladó szabadalmi díj tartozásának összegébe számították be és kijelentették, hogy a beszámítást követően a csökkent összegű díjtartozás fennmarad.

[18] A második és harmadik vételárrészlet megfizetése közötti időszakban, 2009-ben bekerült a B. Zrt. könyvelésébe a cég Dr. H. M.-val szembeni tartozásaként 209.009.000 forint szabadalmi díjtartozás a 2008-as évre a céget érintő, 2008. április 25-i keltű átvilágítási jelentés tervezet alapján, ami az 1998-2007. időszakra vonatkozott.

[19] A felperes jogelődje a perbeli részvény adásvételi szerződésből eredő, az alperessel szembeni 117.000.000 forint vételár és annak 2010. május 1-jétől számított késedelmi kamatai iránti teljes követelését a felperesre mint engedményesre ruházta át a 2011. december 23-án kelt engedményezési szerződéssel.

A kereset és az ellenkérelem

[20] A felperes jogelődje, a C. A. AG keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze alperest 117.000.000 forint vételár, és ennek 2010. május 1. napjától számított, a szerződés szerinti jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamata megfizetésére. Követelését a per során engedményezte a felperesre, aki jogutódjaként perbe lépett.

[21] Keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 298. §-ára, a 365. § (1) bekezdésére és a szerződés rendelkezéseire alapította. Előadta, hogy az alperes a részvény adásvételi szerződésből eredő vételár fizetési kötelezettségének nem tett eleget, a harmadik részletet nem fizette meg a szerződés 4.1.5. és 4.1.6. pontjára, valamint arra hivatkozással, hogy a részvények értékesítését követően a Társaság tartozásaként könyvelésre került 209.000.000 forint szabadalmi díjtartozás, továbbá a társaság menedzsmentje a korábbi vezető tisztségviselőtől a cég iratait nem kapta meg, ezért nem látható mértékű adókockázat áll fenn. Álláspontja szerint a szerződéses szöveg a 2007. december 31-i és a 2008. május 31-i beszámolók számviteli jogszabályoknak megfelelő összeállításáért történő felelősségvállalást jelentette, azonban a részvények átruházásáig keletkezett beszámolók megfelelőek, és az eladót nem terheli felelősség olyan jogalap nélküli igényekért, amelyek később szabálytalanul, a már nem az eladó rendelkezése, ellenőrzése alatt álló társaság könyveibe bekerültek.

[22] Állította, hogy az alperes tudott Dr. H. M. könyvelésben fel nem tüntetett követeléséről. Dr. H. M. nem érvényesített követelést a Társasággal szemben, mert a Társaság tulajdonosa is volt és tulajdonosként osztalékot vett ki, amelynek összege kisebb lett volna, ha a szabadalmi díj követelését a Társaság kifizeti. A szerződés 4.1. pontjában írtak nem a jogérvényesítési határidő meghosszabbítását, hanem a szavatossági felelősség korlátozását jelentik, annak alapján a felperes jogelődjének szavatossági felelőssége 2013. október 22-én, utóbb tett hivatkozása szerint 2014. július 21-én megszűnt, ami azt jelenti, hogy ezt követően kifogás útján sem érvényesíthető. Az rPtk. 308/C. §-ának nincs jelentősége, mert az nem szerződéses szavatossági felelősség megszűnését követő szavatossági igényérvényesítésről, hanem elévülésen túli jogérvényesítésről szól.

[23] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Elsősorban a szerződés semmisségét állította az rPtk. 227. § (2) bekezdése és a 338/B. § (1) bekezdése alapján arra hivatkozással, hogy az lehetetlen szolgáltatásra irányul, mivel az átadott K. AG részvény nem érvényes és nem valódi, és ilyen részvény a felperes jogelődjének szerződéses nyilatkozatára tekintettel nincs is. Másodsorban szavatossági kifogással élt, ennek körében elsődlegesen a szerződés 4.1.3. pontjára alapítottan elállási jogát kívánta gyakorolni a szolgáltatott K. részvény hibája (nem érvényes, nem valódi) miatt, másodlagosan árleszállítási igénnyel élt a szerződés 3.3. pont (i) alpontja, 4.1.5., 4.1.6. 4.1.8., 4.1.9. és 4.2. pontjai alapján. Állította, hogy a vételár visszatartásának joga is megillette, mivel szerződéses kötelezettségét a szerződésben rögzített feltételektől függően kellett csak teljesítenie. Arra hivatkozott, hogy közömbös, hogy tudott Dr. H. M. követeléséről, mert a felperesi jogelőd szavatossági felelőssége nem az rPtk. rendelkezésein, hanem a szerződésen, annak 4.1.5. - 4.1.8. pontjain, valamint 4.2. pontján alapul. Az rPtk. 308/C. §-ára hivatkozással szavatossági kifogást terjesztett elő és annak alkalmazhatóságával kapcsolatban arra hivatkozott, hogy az anyagi jogi kifogás a védekezés során érvényesíthető, a szerződésben nem mondott le a kifogás jogáról. Állította, hogy Dr. H. M. követelése a Társaságnak hátrányt is okozott már a harmadik vételárrészlet teljesítési határidejének lejáratára előtt is, és veszélyeztette a Társaság pénzügyi helyzetét.

A korábbi elsőfokú ítélet és annak hatályon kívül helyezése

[24] A Fővárosi Törvényszék a 2017. április 26-án 26.G.44.589/2014/71. szám alatt hozott és 78. sorszámú végzéssel kijavított ítéletével a felperes keresetét elutasította. Az

elutasítás indoka az volt, hogy a bíróság a felperes vételár hátralék jogcímén érvényesített követelésének alapjául szolgáló részvény adásvételi szerződés semmisségét állapította meg.

[25] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a 2019. március 13-án kelt 13.Gf.40.297/2018/12-II. számú végzésével hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A felek másodfokú perköltségét személyenként 500.000 forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjban és a felperesnél további 2.500.000 forint feljegyzett illetékben állapította meg.

[26] Rögzítette határozatában, hogy a felperes megalapozottan hivatkozott arra, hogy az alperesnek átadott részvény igazoláson lévő aláírás hitelessége a 2008. október 12. napján megkötött és a 2009. július 21-ei szerződésmódosításokkal egységes szerkezetbe foglalt részvény adásvételi szerződés érvényességét nem érinti. Az érvénytelenség oka kizárólag a szerződéskötés időpontjában fennálló tények alapján értékelhető, a szerződésben vállalt szolgáltatási kötelezettség későbbi hibája a már megkötött szerződés érvényességére nem hat ki. A szerződés 4.1.3. pontja alapján a felperes teljesítési kötelezettsége kiterjedt arra is, hogy az AG egyetlen valódi és érvényes részvényét az alperesnek átadja. A rendelkezésre álló adatok alapján az alperes, illetőleg az általa kijelölt L. a felperes által átruházott részvényesi jogait a Zrt.-ben gyakorolta, így a szerződés alapján megszerzett tulajdonosi részjogosultságokat a részvényigazoláson feltüntetett névaláírások valódisága nem korlátozta, míg az alperes a szerződés 4.1.3. pontjának teljesítésére a felperest még azt követően sem szólította fel, amikor az átadott részvényigazolás hitelessége kérdésessé vált. Mindezekre tekintettel az alperes által előadott okok alapján a felek által megkötött szerződés az rPtk. 227. § (2) bekezdése alapján érvénytelennek nem tekinthető, a felperes szerződésben vállalt teljesítési kötelezettsége nem irányult lehetetlen szolgáltatásra, ezért az elsőfokú ítéletben írt okokból a szerződés semmissége nem állapítható meg.

[27] Az alperes a szerződés 4.1.3. pontjának teljesítéséhez kapcsolódóan kizárólag a szerződés érvénytelenségére hivatkozott, azonban ezen a ténybeli alapon további jogot nem érvényesített. A pénzbeli ellenszolgáltatás visszatartás az alperes által előadott ténybeli alapon önállóan érvényesíthető jogként nem értelmezhető, mert az csak a hibás teljesítéssel gyakorolható szavatossági jogokhoz társuló olyan részjogosultság [rPtk. 306. § (4) bekezdés], amely a szavatossági jogok (kijavítás és kicserélés) érvényesítése esetén gyakorolható.

[28] Az alperes érdemi védekezéssel érvényesített szavatossági jogát elállásként és a szerződés 4.1.5., 4.1.6., 4.1.9. és 4.2. pontja alapján árleszállításként is megjelölte, az elsőfokú bíróság azonban eltérő jogi álláspontja folytán az alperes érdemi védekezésének további részeit nem vizsgálta, és a bizonyítási eljárást nem folytatta le teljeskörűen. A tárgyalás berekesztése előtt az alperest nem tájékoztatta arról, hogy a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 164. § (1) bekezdésének alkalmazásával rá hárul annak bizonyítása, hogy a vételár fizetési kötelezettségét jogos indokok miatt tagadta meg, és a felperessel szemben érvényesített szavatossági jogainak alapjaként megjelölt tények megvalósultak. Az alperes a másodfokú eljárásban ezen érdemi védekezés alapjául szolgáló tényekre visszautalva a bizonyítékait – figyelemmel arra, hogy a másodfokú bíróság az rPp. 239. §-a alapján irányadó rPp. 3. § (3) bekezdése alapján a tájékoztatást teljesítette – bizonyítékait megjelölte. Ezért szükségessé vált a tárgyalás kiegészítése, a bizonyítási indítványok teljesítése a másodfokú eljárás kereteit meghaladta.

[29] A megismételt eljárásra a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak előírta, hogy az alperes bizonyítási indítványai teljesítésével az eljárást folytatnia kell. A szerződésnek az alperes által megjelölt egyes rendelkezéseit a tanúvallomások értékelésével együttesen kell értelmezni, és mindezekre tekintettel kell az alperes védekezésével érvényesített egyes jogokat elbírálni.

Az elsőfokú határozat

[30] A Fővárosi Törvényszék a 26.G.40.649/2019/45. számú végzéssel kijavított 26.G.40.649/2019/38. számú ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen mag az alperesnek 15 napon belül 4.770.000 forint perköltséget.

[31] A nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. tvr. (a továbbiakban: Nmjtvr.) 25. §-a, a 27. § (4) bekezdése és a 18. § (2) bekezdése alapján úgy foglalt állást, hogy a K. AG részvény érvénytelensége kérdésében a Marshall-szigeteki Köztársaság joga irányadó. A perben a Marshall-szigeteki jog beszerzéséről az alperes gondoskodott, amelyet a bíróság az Nmjtvr. 5. § (2) bekezdése alapján elfogadott. Ha a részvényigazoláson szereplő aláírás hamis, akkor az igazolás érvénytelen a Marshall-szigeteki jog szerint.

[32] A részvény átruházása vonatkozásában ugyanakkor a perbeli szerződés 6.2. pontjában foglaltakra tekintettel a magyar jogot tekintette irányadónak. Idézte az rPtk. 338/B. § (1) bekezdését, a 227. § (2) bekezdését és a 200. § (2) bekezdését.

[33] Az elsőfokú bíróság az rPp. 206. § (1) bekezdése alapján értékelte a bizonyítás anyagát.

[34] N. E., a perben alperesi indítványra kirendelt igazságügyi írás- és okmányszakértő szakvéleményét megalapozottnak, aggálymentesnek és az rPp. 182. § (3) bekezdésében írt hiányosságoktól mentesnek ítélte, ezért ítélezése alapjául elfogadta. A szakértő az elvégzett okmányszakértői vizsgálatok eredményei alapján, a 28. sorszám alatti jogvéleményre is tekintettel azt a valószínűsíthető véleményt adta, hogy a vizsgált „2008. március 13.” keltezésű K. AG névre kiállított részvényen a „M. D.” rovatban található „G. N.” nevet szimbolizáló aláírás szignó nem az írásmintákat készítő névtulajdonostól, G. N. igazgatósági tagtól származik és a részvény valószínűleg nem valódi. Azért valószínűségi véleményt fogalmazott meg, mert kategorikus vélemény csak eredeti részvény minta rendelkezésre bocsátása esetén, annak felhasználásával elvégzett összehasonlító vizsgálatok alapján adható. A szakvélemény alapján azt állapította meg, hogy a felperes által szolgáltatott részvény – az azon szereplő G. N. aláírás – nem valódi. A csatolt iratok alapján igazoltnak találta azt is, hogy 2008. március 13-án G. N. a K. AG cégjegyzésre jogosult tisztségviselője volt. Mivel a szakértő megállapítása szerint G. N. aláírását utánozták, a részvény érvényesnek nem tekinthető a Marshall-szigeteki jog szerint.

[35] Kiemelte a Fővárosi Ítéltábla 13.Gf.40.297/2018/12-II. szám alatti hatályon kívül helyező végzése alapján, hogy az alperesnek átadott részvényigazoláson lévő aláírás hitelessége a 2008. október 22-én megkötött és a 2009. július 21-ei módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt részvény adásvételi szerződés érvényességét nem érinti. Az

érvénytelenség oka kizárólag a szerződéskötés időpontjában fennálló tények alapján értékelhető, a szerződésben vállalt szolgáltatási kötelezettség későbbi hibája a már megkötött szerződés érvényességére nem hat ki. A felperes a szerződésben arra vállalt teljesítési kötelezettséget, hogy az AG részvéncsomagjának tulajdonát a magyar jog szabályai alapján az alperesre átruházza, így szerződéses jogviszonyukra az rPtk. szabályai az irányadók. Nem volt vitás, hogy a részvéncsomag a felperes tulajdonában állt, amellyel a szerződéskötés időpontjában szabadon rendelkezett. A rendelkezésre álló adatok alapján az alperes, illetőleg az általa kijelölt Limited a felperes által átruházott részvényesi jogait a Társaságban gyakorolta, így a szerződés alapján megszerzett tulajdonosi részjogosultságokat a részvényigazoláson feltüntetett névaláírások valódisága nem korlátozta. Ezért a perbeli szerződés az rPtk. 227. § (2) bekezdése alapján érvénytelennek nem tekinthető, a felperes szerződésben vállalt teljesítési kötelezettsége nem irányult lehetetlen szolgáltatásra.

[36] Ezt követően az alperes hibás teljesítésre tekintettel a vételár harmadik részletének visszatartási jogára történt hivatkozása miatt azt vizsgálta, hogy az általa érvényesített elállás és árleszállítás mint szavatossági jog megilleti-e. Idézte az rPtk. 365. § (1) bekezdését és rögzítette, hogy a perben nem volt vitatott az, hogy a felperes az adásvételi szerződés alapján öt terhelő kötelezettségének eleget tett, azaz a részvényt alperes részére 2009. augusztus 6-án átadta, ezért az rPp. 164. §-a alapján az alperes volt köteles igazolni, hogy a pénzbeli ellenszolgáltatás visszatartására jogosult. Mivel a szerződés érvénytelennek nem tekinthető, a részvényigazolás aláírásával kapcsolatos kifogások a pénzszolgáltatási kötelezettség teljesítésének jogos okból történő megtagadására az rPtk. 313. §-a alapján nem szolgáltatnak indokot.

[37] Idézte az rPtk. 305. § (1) - (3) bekezdéseit, a 306. § (1), (3), (4) és (5) bekezdéseit, a 307. § (2) bekezdését és a 308. § (1), (2) és (4) bekezdéseit. Az elállási joggal kapcsolatban úgy foglalt állást, hogy az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy jogosultként a teljesítéshez fűződő érdeke megszűnt, s hogy a szolgáltatás nem felel meg annak a célnak, amelyre az alperes alkalmazni kívánta. Nem volt vitás, hogy a részvéncsomag a felperes tulajdonában állt, amellyel a szerződéskötés időpontjában szabadon rendelkezett és teljesítette azt a szerződés 4.1.3. pontjában foglalt kötelezettségét, hogy az AG egyetlen valódi és érvényes részvényét az alperesnek átadja. Nem volt vitatott, hogy az alperes, illetőleg az általa kijelölt L. a felperes által átruházott részvényesi jogait a B. Zrt.-ben gyakorolta, így a szerződés alapján megszerzett tulajdonosi részjogosultságokat a részvényigazoláson feltüntetett névaláírások valódisága nem korlátozta. Ezért erre a kifogásra alaptalanul hivatkozott az alperes, mivel az elállás jogával csak akkor élhet a jogosult, ha a teljesítéshez fűződő érdeke megszűnt, a jelen esetben azonban az érdekmúlás nem volt megállapítható. A részvény adásvételi szerződés nem semmis, az alperes elállása jogalapjaként a perbeli szerződés 4.1.3. pontját alaptalanul jelölte meg.

[38] A szavatossági kifogás körében árleszállításként hivatkozott igény tekintetében osztotta az alperes érvelését, amely szerint a felek az rPtk. 308. §-ában foglalt rövidebb szavatossági elévülési határidőt a szerződésben 5 évre kiterjesztették. A szerződés egyértelmű tartalmából – a felperes hivatkozásával szemben – nem találta megállapíthatónak, hogy a felek szándéka az volt, hogy e határidő letelte esetén a kifogás jogát az rPtk.-ban foglaltakhoz képest bármilyen módon korlátozzák. Ezzel ellentétes tartalmú a szerződés 3.3. pontja, amely szerint a fenti feltételek megszegése esetén a vevő a szavatossági jogait gyakorolhatja, beleértve az árleszállítás, illetve az elállás jogát is. E szerint a vevő a szavatossági jogait kifogás formájában is gyakorolhatta. A szerződésben foglaltak egyértelmű tartalmából nem

volt az sem megállapítható, hogy a kifogás jogát a szerződő felek az rPtk. 308/C. §-ában foglaltakhoz képest bármilyen módon korlátozni kívánták volna.

[39] Az rPtk. 305. § (1) bekezdése alapján a szolgáltatott dolognak a teljesítés időpontjában kell megfelelnie a jogszabályban vagy a szerződésben meghatározott tulajdonságoknak. Ez a teljesítési időpont a vételár rész harmadik részteljesítésének napja, azaz 2010. április 30. napja volt. Az rPtk. 329. § (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel az alperes a felperessel, mint engedménnyel szemben a kifogásait előterjeszthette és a felperes igényével szemben érvényesíthette a jelen eljárás során.

[40] Ehhez a korábbi másodfokú eljárás során a másodfokú bíróság által az rPp. 3. § (3) bekezdés alapján nyújtott tájékoztatás szerint az alperesnek azt kellett bizonyítania, hogy a részvény adásvételi szerződés 3.3. pontjában írt feltételek megvalósultak, azaz 2010. április 30. napjáig a K. AG vagy a B. Zrt. részvényeinek értéke, illetőleg a K. AG és a B. Zrt. vagyoni helyzete hátrányosan megváltozott, vagy vagyoni helyzetük változásának valóságos veszélye fennállt, és mindezek miatt az alperes jogosulttá vált arra, hogy a vételárat a B. Zrt. kötelezettségeivel egyező mértékben csökkentse.

[41] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárás során kihallgatott dr. H.-né M. E., a B. Zrt. korábbi vezető tisztségviselője, valamint F.-né P. Zs. és V. S. könyvelők vallomása alapján a szabadalmi díjtartozás fennállását és azt is igazoltnak találta, hogy ezt a követelést a könyvelés tartalmazta. Részletesen ismertette dr. Ny. V. tanú vallomását is a perbeli ügylet háttéréről és Dr. H. M. követelés rendezéséről, amely alapján szintén igazoltnak találta, hogy Dr. H. M. követelése fennállt.

[42] Az árleszállítás mint szavatossági igény érvényesítése szempontjából annak volt relevanciája, hogy 2010. április 30. napján, azaz a harmadik vételár részlet esedékességekor a szerződés 3.3. (i), 4.1.5., 4.1.6., 4.1.7., 4.1.9. és 4.2. pontjai szerinti feltételek fennálltak-e. Megállapította, hogy dr. H. M. követelésének kielégítését az alperes 2015. szeptember 28-i előkészítő iratához A/5. szám alatt csatolt okirat, valamint dr. H. M. és dr. Ny. V. tanúvallomása is alátámasztotta.

[43] Kifejtette, hogy az alperes az árleszállítási igénye összecsúszását okiratokkal igazolta. A részvény adásvételi szerződés 3.3. pontján alapult az alperes árleszállítási igénye, amely szerint a vevő a vételárat a társaság fizetési kötelezettségeivel megegyező összegben csökkentti. A 2012. december 13-i keltű engedményezési szerződésben foglaltak szerint dr. H. M.-val szembeni tartozás összege 247.900.000 forint volt, amely úgy került meghatározásra, hogy a D. jelentés szerint 209 millió forint tőke és 79 millió forint késedelmi kamat, összesen 281 millió forint csökkentésre került 40.100.000 forinttal beszámítás folytán. Az összeget növelték a 2008. január 1-jétől a 2012. szeptember 13-i engedményezésig számított késedelmi kamatok. Rögzítette ugyanakkor az elsőfokú bíróság, hogy a D. jelentés szerinti 209 millió forint tőke már önmagában meghaladja a felperesnek a jelen perben érvényesíteni kívánt harmadik vételár rész követelését.

[44] A dr. H. M. által a B. Kft. és a B. Zrt. ellen kezdeményezett felszámolási és peres eljárások bizonyították, hogy dr. H. M. a fennállt követelése megtérítését igényelte.

[45] Rögzítette, hogy tévesen hivatkozott a felperes arra, hogy a B. Zrt. 50%-os részvényhányadához nem kapcsolódott a B. Zrt.-nek dr. H. M.-val szembeni tartozásáért való teljes felelőssége, mivel a felek a részvény adásvételi szerződés 3.3. pontjának utolsó mondatában akként állapodtak meg, hogy a (i) alpontjában foglaltak irányadóak különösen, de nem kizárólag a Társaságnak a szerződés aláírását megelőző időszakkal összefüggésben keletkezett, a meg nem ismert vagy meg nem fizetett adó vagy más fizetési kötelezettségére, valamint hogy a vevő ilyen esetben az árleszállításra vonatkozó jogát gyakorolhatta, a vételárat a Társaság fizetési kötelezettségeivel megegyező összegben csökkenthette.

[46] A lefolytatott bizonyítás eredményeként az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a csatolt okiratokból és tanúvallomásokból egyértelműen megállapítható volt, hogy Dr. H. M. követelése fennállt. Dr. H. M. a követelése iránt igényt terjesztett elő, azt még bíróság előtt is érvényesíteni kívánta, s ennek behajtása végett felszámolási eljárásokat is kezdeményezett. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint mindez a B. Zrt. számára súlyos kockázatot jelenthetett.

[47] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a harmadik vételár részlet esedékességekor, azaz 2010. április 30. napján a szerződés 3.3.(i)., 4.1.5., 4.1.6., 4.1.7., 4.1.9. és 4.2. pontjai szerinti feltételek fennálltak, ezért szavatossági kifogásként az alperes alappal érvényesítette az árleszállítás iránti igényét, amelynek összecszerűségét okiratokkal bizonyította, és azt a tanúvallomások is alátámasztották.

[48] Az alperes A. S. és G. N. tanúkenti meghallgatására vonatkozó bizonyítási indítványát arra tekintettel mellőzte, hogy az nem volt releváns.

[49] Az rPp. 78. § (1) bekezdése alapján a pereszes felperest kötelezte az alperes perrel felmerült költségei megtérítésére, de ennek során figyelmen kívül hagyta az alperes által a szerződés érvénytelenségére vonatkozó hivatkozással kapcsolatban igényelt 1.294.818 forint készkiadást, mivel az alperesnek ez a hivatkozása alaptalan volt, így annak viselésére maga köteles. Az alperes ügyvédi munkadíját a 32/2003. § (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel, de a 6. § alapján mérsékelt összegben állapította meg, melyhez hozzáadta a másodfokú eljárás során javára megállapított perköltség összeget is.

A fellebbezés, fellebbezési ellenkérelem és csatlakozó fellebbezés

[50] Az ítélettel szemben a felperes fellebbezéssel, az alperes csatlakozó fellebbezéssel élt.

[51] A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és keresetének teljesítését kérte.

[52] Az ítéleti tényállásban írt azon megállapítással szemben, hogy a jogelődje és az alperes között 2009. július 21-én jött létre szerződés, hangsúlyozta, hogy a szerződés 2008. október 22-én jött létre, az ítélet által rögzített időpontban annak módosítására és egységes

szerkezetbe foglalására került sor. Az elérni kívánt ügyleti cél az volt, hogy az alperes hozzájusson a B. Zrt. 50%-os részvéncsomagjához, amely cél meg is valósult. Az alperes számára a K. részvényesi jogosultság kizárólag a B. részvények okán bírt jelentőséggel, a K. tulajdonképpen a B. részvények csomagolása volt. A részvények tulajdonjoga megszerzésének időpontja legkésőbb 2008. október 30., mert a tulajdonszerzés az első vételár részlet megfizetésével megtörténik (szerződés 3.4. pontja).

[53] A 2010. április 30-ig esedékes utolsó vételár részlet megfizetése iránti kereset ellenében az alperes által állított hibás teljesítés okán kifogásként érvényesített szavatossági jogokkal szemben azzal érvelt, hogy a szerződő felek a szerződés 4.1. pontjában az eladó 5 éven át tartó szavatossági felelősségében állapodtak meg. Ez azt jelenti, hogy 5 év elteltével, azaz 2014. július 22-én az eladó szavatossági felelőssége megszűnt, ezt követően az kifogás útján sem érvényesíthető. Az 5 éves szavatossági felelősség fennállása alatt az alperes sem elállást, sem árleszállítást nem közölt, csak a hátralékos vételár visszatartására hivatkozott. Ezért a szavatossági jog érvényesítése a felelősség hiánya okán nem vezethet eredményre.

[54] A fentiekkel összefüggésben előadta, hogy az alperes árleszállítást mint szavatossági igényt először 2015. december 19-én perbeli nyilatkozatban közölt, de azt sem a felperessel, hanem a bírósággal. Ekkor azonban már nem állt fenn az eladó szavatossági felelőssége. A korábban közölt vételár visszatartás nem árleszállítás, hanem a tartozás elismerése, a kifizetés felfüggesztő feltétellel történő megtagadásával.

[55] Kifejtette, hogy az rPtk. nem a kötelezett szavatossági felelősségének időtartamát szabályozza, hanem a jogosult jogérvényesítésének határidejét. Az rPtk. 200. § (1) bekezdésében rögzített szerződéses szabadság lehetővé teszi, hogy a felek olyan kérdésben is megállapodjanak, amit jogszabály nem tilt. Jogszabály nem tiltotta, hogy a felek a kötelezett felelősségét időben korlátozzák. A felek azáltal, hogy az eladó szavatossági felelősségét bontó feltételhez (időhatározáshoz) kötötték, ezt tették. Ez az igényérvényesítés törvényes határidejének rövidülését nem okozta és azt sem korlátozták, hogy amit a vevő a jogvesztő törvényes határidőn belül nem érvényesít, azt kifogásként érvényesíthesse. A törvényes határidőkön belül tehát sikerrel érvényesíthette volna az alperes a szavatossági jogait és 5 éven át e jogokat kifogásként is érvényesíthette volna. Azt követően azonban az eladó szavatossági felelőssége megszűnt. A megállapodás egyetlen értelme, hogy a kifogás útján történő igényérvényesítés sem vált határidő nélkülivé.

[56] A felperes előadta, hogy a szerződés 3.3. pontjában a vételár valamennyi részletének megfizetését feltételektől tették függővé. Az, hogy a vételár részletek megfizetése feltételektől függ, csak azzal együtt volt értelmezhető, hogy ha ezek a feltételek nem teljesülnek, akkor az alperes gyakorolhatja a törvényes szavatossági jogait, ahogyan erről is megállapodtak. Hivatkozása szerint a szavatossági felelősség 5 éves tartama alatt az alperes nem állt el a szerződéstől és árleszállítással sem élt.

[57] Arra is hivatkozott, hogy az alperes olyan „hiba” miatt gyakorolta a szavatossági jogát, amely számára a szerződés megkötésekor már ismert volt, ezért arra igényt nem alapíthat. A szerződés 4.2. pontja alapján megállapítható, hogy nem csak az eladó, hanem a vevő alperes is ismerte a D.-jelentését és a jelentés készítésének okát. Ezt a nyilatkozatot a 4.1. ponttal együtt csak úgy lehet értelmezni, hogy az eladó a 2008. április 25-i D.-jelentés

ismeretében is csak a 2009. július 21-i szerződéskötéstől számított 5 évig vállalt szavatosságot. Az, hogy a B. könyvelésébe utóbb bekerült a H. féle követelés, nem azt jelentette, hogy addig e követelés a szerződő felek előtt nem volt ismert, hanem azt, hogy ismertsége ellenére nem volt bekönyvelve.

[58] Felhívta a figyelmet, hogy az árleszállítás vagy elállás joga egymást kizárja, az elállás mellett az árleszállítás értelmezhetetlen.

[59] Arra is hivatkozott, hogy az alperes nem bizonyította, hogy akár ő, akár a B. Zrt. helytállt volna Dr. H. M. követelése miatt, ahogyan a követelésösszege teljesítése sem igazolt. A perben mindössze annyi volt bizonyított, hogy dr. H. M. követelése megszűnt, de hogy pontosan hogyan és miért, az nem. Nem bizonyította az alperes azt sem, hogy akár neki, akár a B. Zrt.-nek a szerződéses vételár csökkentésével reparálható vagyronvesztése állt be, vagy hogy a részvénytőke értéke kisebb volt, mint az ára. Hivatkozása szerint a szerződés 3.3. pontjából és 6.4. pontjából az következne, hogy az árleszállítás azonos azzal az összeggel, amely a B. Zrt. egykor le nem könyvelt és általa vagy az alperes által teljesített tartozása dr. H. M. felé.

[60] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Rámutatott, hogy a felperes fellebbezése önmagában a szerződésnek és a jogszabályoknak a tanúvallomások nélküli értelmezésére épül, ami azért nem lehet megalapozott, mert ha az ítéltábla által elrendelt bizonyítási eljárás nélkül is elbírálnak lett volna az ügy, akkor nem lett volna szükség a megismételt eljárásra. Az elsőfokú bíróság az alperes által bizonyítottaknak találta, hogy a B. Zrt.-vel szemben követelt tartozás 2010. április 30-ig valóban fennállt és a B. Zrt. vagyoni helyzetét hátrányosan megváltoztatta, illetőleg valószínűleg veszélyeztette, ennek az ítélet 22-26. oldalán részletes indokát is adta.

[61] Irreleváns, hogy a felek ügyleti célja megvalósult, mivel nem ez volt a bizonyítandó kérdés. Iratellenesnek találta azt a felperesi állítást, hogy a K. részvényigazolás a vezető tisztségviselő aláírásának utánpótlás volt ne kategorikusan megállapított szakértői véleményen alapulna. Az, hogy a felperes jogelődje volt a K. AG egyetlen részvényese, csupán a felperes jogelődjének állítása és nem a felek egyező előadása volt. A felperesnek azzal a hivatkozásával szemben, hogy a K. AG és a B. Zrt. részvényeinek való tulajdonszerzés megállapítható, arra hivatkozott, hogy csupán a B. Zrt. Részvények 2008. november havi átadása, valamint az utánpótlás aláírását tartalmazó K. AG részvényigazolás 2009 augusztusában történt átadása állapítható meg. A felperes B. Zrt. részvények piaci értékének változásával kapcsolatos érvelése azért hibás, mert a szerződés 3.3. pontjának utolsó bekezdése alapján a B. Zrt. kötelezettségeivel egyező mértékű árleszállításra vált jogosulttá.

[62] A szavatossági kifogásolás jogát megalapozza, hogy a felek az rPtk. 308. §-ában meghatározott szavatossági elévülési határidőt a szerződésben 5 évre kiterjesztették. Ebből nem következik olyan szándék, hogy e határidő letelte esetére a kifogás jogát az rPtk.-ban foglaltakhoz képest bármilyen módon korlátozni kívánták volna. Az rPtk. 308/C. § szerint kifogásként érvényesíthető szavatossági jogokat sem a jogszabály, sem a bírói gyakorlat nem korlátozza. Az érvényesíthető szavatossági jogok az rPtk. 305. § (1) bekezdésére tekintettel bármilyen, a felek szerződésében meghatározott tulajdonsághoz kapcsolódhatnak, így a K.

AG tulajdonában lévő B. Zrt. tartozásaihoz is. Ezért a szerződés 3.3. pontja szerint szavatossági jogait az rPtk. 305. § (1) bekezdése és 308/C. § szerint kifogás formájában is gyakorolhatja. Az anyagi jogi kifogás, így a szavatossági kifogás is mindig a védekezés során érvényesíthető jog, célja a felek szerződéses egyensúlyának biztosítása, azaz hogy a másik fél ne érvényesíthessen olyan követelést, amellyel szemben azok érvényesíthetőségét kizáró, gátló vagy megszüntető okok merülnek fel, akkor sem, ha ezen okok önállóan előterjeszthető igény alapjául már nem szolgálhatnak. Ahhoz, hogy ennek a szerződéses egyensúlynak a megbontására vonatkozó szándék legyen megállapítható, arra lett volna szükség, hogy az alperes a szerződésben a szavatossági kifogás jogáról lemondjon, ilyen azonban nem történt.

[63] Hivatkozott a BH1996. 29. számú eseti döntésre annak alátámasztásaként, hogy a szavatossági jogok kifogásként való érvényesítésének a perben nincsen időbeli korlátja. Hivatkozott továbbá a 2/2012. Polgári Jogegységi Határozatra. Irrelevánsnak tekintette a felperesnek azt a hivatkozását, hogy az árleszállítás vagy elállás joga egymást kizárja, mivel ezeket a szavatossági kifogásait vagylagosan terjesztette elő. A felperes azon fellebbezési hivatkozásával szemben, hogy nem bizonyította, hogy a B. könyvelésében bekövetkezett változás nem csak veszélyeztette a cég gazdasági helyzetét, hanem a gazdasági hátrány ténylegesen be is következett nála, előadta, hogy a harmadik vételár részlet esedékessége 2010. április 30. volt. A szavatossági igényt az is megalapozza, ha ebben az időpontban hátrányos változás veszélye fenyegeti a B. Zrt. részvényeinek értékét, illetőleg vagyoni helyzetét, de 2010. április 30. napjáig konkrét hátrány is bekövetkezett a B. Zrt.-nél, mivel a B. Zrt. elfogadta egy üzletrész dr. Hidvégi Máté részére történt értékesítése kapcsán az üzletrész 40.100.000 forintos vételára kiegyenlítéseként dr. H. M.-nak a céggel szembeni követelésébe történő beszámítást. Ezen kívül hivatkozott arra az elsőfokú eljárásban csatolt 2012. december 13-i egyezségi megállapodásra, amelynek értelmében megvásárolni kényszerült Dr. Hidvégi Mátétól az ő B. Zrt.-vel szembeni követelését. Mivel ez a követelés 247.900.000 forint összegben fennállt a harmadik vételár részlet esedékességének időpontjában, ezért ilyen összegű árleszállításra jogosult az alperes. Ez az összeg meghaladja a felperes kereseti követelését.

[64] Az alperes törvényes határidőben előterjesztett csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú ítélet indokolásának megváltoztatását és annak megállapítását kérte elsődlegesen, hogy a perbeli részvény adásvételi szerződés semmis, másodlagosan, hogy a szavatossági kifogásként előterjesztett elállása az érvénytelen (nem valódi aláírással ellátott) részvényre mint az adásvétel tárgyára tekintettel megalapozott.

[65] A csatlakozó fellebbezés indokainak előterjesztésére további határidőt kért és kapott. Az előterjesztett részletes indokolásában a részvény adásvételi szerződés semmisségével kapcsolatban arra hivatkozott, hogy nem a szolgáltatás későbbi hibájáról, hanem a szerződéskötéskor már fennálló semmisségi okról van szó, mert bizonyított, hogy a felperes jogelődje által átadott K. AG részvény nem volt sem érvényes, sem valódi. A felperes jogelődje a szerződés 4.1.3. pontjában kijelentette, hogy az átadandó egy darab K. részvény az egyben az egyetlen, valódi és érvényes K. részvény. Ez kizárja, hogy az átadott és nem valódi K. AG részvényen kívül létezett volna másik K. AG részvény is, olyan, amelyik érvényes és valódi. Ezért a felperes jogelődje nem rendelkezett érvényes és valódi részvennyel. Felperest terhelte a bizonyítás arra nézve, hogy az eladó a szerződéskötéskor rendelkezett érvényes és valódi K. AG részvennyel, azonban nem bizonyította és nem is állította, hogy az átadott érvénytelen részvényen kívül létezne további K. AG részvény is.

Ezért a perbeli részvény adásvételi szerződés lehetetlen szolgáltatásra irányul, így az rPtk. 227. § (2) bekezdése alapján semmis.

[66] A szavatossági kifogásként érvényesített elállással kapcsolatban – utalva arra, hogy az elsőfokú bíróság ezt a hivatkozást részben ugyanazzal az indokolással nem fogadta el, mint a szerződés semmisségére való hivatkozást – megfelelően irányadónak tekintette a semmisséggel kapcsolatos érvelését és azt kiegészítette azzal, hogy a K. AG részvény szolgáltatása maga után vonja a B. Zrt. részvénycsomag átruházásának érvénytelenségét is, mivel a Zrt. részvények átruházása nem történhet meg érvényesen a K. AG részvény jogszerű és hatályos átruházása nélkül

[67] Iratellenes az elsőfokú ítéletnek az elállása vizsgálata körében rögzített megállapítása, hogy a felperes a K. AG „valódi és érvényes” részvényét adta át. A kirendelt igazságügyi szakértő kategorikus véleményt adott arról, hogy az azon feltüntetett vezető tisztségviselői aláírás nem valódi, a Marshall-szigeteki jog, mint a K. AG személyes joga alapján pedig a nem valódi névaláírást tartalmazó részvény érvénytelen.

[68] A csatlakozó fellebbezését a törvényi határidőn túl kiterjesztve az indokolás további megváltoztatását kérte a teljesítés megtagadásához való joga fennállásnak megállapításával, és ennek körében előadta, hogy a második vételár részlet teljesítésekor még nem tudott arról, hogy az eladó a részére nem érvényes és nem valódi K. AG részvényt adott át. Azonban erről utóbb tudomást szerzett, ezért a harmadik vételár részletet az rPtk. 228. § (1) bekezdése és 302. § b) pontja mellett az rPtk. 281. § (2) bekezdés a) pontja alapján sem kell teljesítenie. Nem értelmezhető az erre alapított védekezés abból az okból történt elutasítása, hogy a szerződés nem érvénytelen, mivel ezzel összefüggésben nem a szerződés érvénytelenségére, hanem a teljesítés hibás voltára hivatkozott, és az rPtk. 281. § (2) bekezdés a) pontja alapján sem a szerződés érvényességének, hanem a késedelemnek van jelentősége. Ezért a teljesítés megtagadásának jogára történő hivatkozását is fenntartotta.

[69] A csatlakozó fellebbezését ugyancsak a törvényi határidőn túl terjesztette ki az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezésének részbeni megváltoztatása és a felperes által fizetendő perköltség összegének 6.064.818 forintra történő felemelése iránt is. Ezzel összefüggésben arra hivatkozott, hogy a csatlakozó fellebbezésben írtak szerint a szerződés érvénytelenségére alappal hivatkozott, így alaptalanul utasította el az elsőfokú bíróság az ezzel a hivatkozással összefüggésben általa megjelölt 1.294.818 forint készkiadás megtérítése iránti igényét.

[70] A felperes a csatlakozó fellebbezéssel szembeni ellenkérelmében – tartalma szerint – az elsőfokú bíróság ítéletének csatlakozó fellebbezéssel érintett indokolása helybenhagyását kérte. Azzal érvelt, hogy az alperes a K. részvények állítólagos érvénytelenségére a megismételt eljárás előtt is hivatkozott és az először meghozott elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére azért került sor, mert az érvénytelenségi szempontú kereset elutasítással a másodfokú bíróság nem értett egyet. Az új eljárásban az érvénytelenséggel kapcsolatban nem került sor új tény állítására és ennél fogva annak bizonyítására sem. Az érvénytelenség tekintetében az ítélet helyesen a hatályon kívül helyező végzést követi, azzal azonos jogi következtetéseket von le. Az alperes a szavatossági alapú elállást is a KALEM

részvény állítólagos érvénytelenségére vezette vissza, ezért az érvénytelenséggel és jogkövetkezményeivel kapcsolatos indokolás az elállásra is kihat.

[71] Előadta, hogy a szerződéses cél szerint kell következtetni a szerződéses főszolgáltatásra, a szerződés célja pedig a B. Zrt. részvények megszerzése volt, ezért ezek a részvények jelentették a szerződéses főszolgáltatást és a vételár ennek a főszolgáltatásnak az ellenszolgáltatása. A K. AG könyvelésének és a K. részvények értékváltozásának semmilyen jelentőséget nem tulajdonít ezért az alperes sem. Dr. H. M. követelése semmit nem okozott, változás előidézésére egyik tanúvallomásából sem lehetett okszerűen következtetni. A tanúk jellemzően olyan tényeket adtak elő, amelyek a perben nem voltak vitatottak, hiszen ismert volt Dr. H. M. követelése és a könyvelés helyzete is, az új eljárás során felvett bizonyítás tehát semmi nívummal nem szolgált, és nem tárta fel, hogy milyen hátrányos helyzetet okozott a Társaságnál, illetve a Társaság részvényeinél ez a követelés. A tanúbizonyítások alapján az volt megállapítható, hogy dr. Hidvégi Máté követelése ismeretlen időpontban, ismeretlen okból megszűnt, de nem azért, mert azt akár az alperes, akár a B. Zrt. teljesítette.

A másodfokú bíróság döntése

[72] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a 112/2021. (III.6.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Veir II.) 27. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[73] A fellebbezés az ítélet egészét érintette, annak megváltoztatását célozta, az alperesi csatlakozó fellebbezés azonban csak az ítélet indokolása ellen irányult. A Fővárosi Ítéltábla előtt 13.Gf.40.353/2020/4. számon alperes által 2020. szeptember 4-én – az rPp. 244. § (2) bekezdése szerinti nyolc napos törvényi határidőben – előterjesztett csatlakozó fellebbezés az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának kizárólag a részvény adásvételi szerződés semmissége és a szavatossági kifogásként érvényesített elállás körében az alperesi védekezéssel szemben kifejtett megállapításait támadta, az indokolás ezen részének megváltoztatását kérte.

[74] Az alperes a fellebbezési ellenkérelem és a határidőben bejelentett csatlakozó fellebbezése indokainak előterjesztésére további határidő engedélyezését kérte. Ennek megfelelően a másodfokú bíróság a 13.Gf.40.353/2020/5. számú végzésével az indokolás elleni fellebbezéshez igazodó fellebbezési illeték megfizetésére és a csatlakozó fellebbezési kérelem pontosítására és indokainak előterjesztésére hívta fel az alperest. Az alperes a hiánypótlásra felhívó végzés kézhezvételét megelőzően 2020. szeptember 15-én 13.Gf.40.353/2020/6. szám alatt érkezett beadványában előterjesztette csatlakozó fellebbezésének indokait is. A csatlakozó fellebbezés előterjesztésére vonatkozó törvényi határidő után indokolással egységes szerkezetbe foglalt csatlakozó fellebbezést tartalmazó beadvány egy további csatlakozó fellebbezési kérelmet is tartalmazott, amelyben a perköltség 6.064.818 forintra történő felemelését kérte az alperes, és tartalmazott az ítélet indokolásának a teljesítés megtagadás jogára való hivatkozás körében kifejtett megállapításaira vonatkozó érvelést is (csatlakozó fellebbezési kérelem előterjesztése nélkül), ez az érvelés azonban a szerződés semmissége és az elállás körén kívül esik.

[75] Az indokolással kiegészített csatlakozó fellebbezés az elsőfokú ítélet kijavítására irányuló kérelmet is tartalmazott, ezért a Fővárosi Ítéltábla a

13.Gf.40.353/2020/11. számú végzésével az iratokat visszaküldte az elsőfokú bíróságnak a kijavítás iránti kérelem elbírálása végett.

[76] Az elsőfokú bíróság a kijavítást követően az iratokat visszaterjesztette a másodfokú bírósághoz. Az ismételt felterjesztés folytán 13.Gf.40.489/2020. számon indult másodfokú eljárásban Gf.3. sorszám alatt 2021. január 20-án az alperes a fellebbezési ellenkérelmét és csatlakozó fellebbezését ismételten előterjesztette, amelyben az ítélet indokolásának megváltoztatása kapcsán – nagyobbbrészt a korábbiakat megismételve – annak megállapítását kérte elsődlegesen, hogy a perbeli részvény adásvételi szerződés semmis, másodlagosan, hogy az alperes szavatossági kifogásként előterjesztett elállása az érvénytelen (nem valódi aláírással ellátott) részvényre mint az adásvétel tárgyára tekintettel megalapozott, harmadlagosan pedig, hogy az alperes a harmadik vételár részlet megfizetését jogos okkal tagadta meg. További kérelemként terjesztette elő a perköltségre vonatkozó rendelkezés megváltoztatását és a perköltségnek 4.770.000 forintról 6.064.818 forintra történő felemelését kérte. A beadványban megismételte a korábban előadott indokokat is.

[77] Az rPp. 244. § (2) bekezdése szerint a fellebbezési ellenkérelmet legkésőbb a tárgyaláson, a csatlakozó fellebbezést pedig a fellebbezés kézbesítésétől számított nyolc napon belül kell a másodfokú bíróságnál előterjeszteni, a (3) bekezdés értelmében pedig az elkészített csatlakozó fellebbezést a másodfokú bíróság elutasítja. Az rPp. 247. § (2) bekezdése szerint a fellebbezési, illetőleg a csatlakozó fellebbezési kérelmet az elsőfokú ítéletnek fellebbezéssel, illetőleg csatlakozó fellebbezéssel nem érintett részére nem lehet kiterjeszteni.

[78] Az alperes csatlakozó fellebbezését a nyolc napos törvényi határidőn belül benyújtotta, azt azonban utóbb kiterjesztette. A nyolc napon túl előterjesztett csatlakozó fellebbezési kérelmek a csatlakozó fellebbezés utóbb történt kiterjesztésének minősülnek, amely az rPp. 247. § (2) bekezdése alapján nem megengedett. Ezért a perköltség felemelésére vonatkozó, és az indokolás teljesítés megtagadásával kapcsolatos részének megváltoztatását célzó csatlakozó fellebbezési kérelmekkel és hivatkozásokkal a Fővárosi Ítéltábla nem foglalkozhatott, azokat figyelembe vennie és elbírálnia nem kellett.

[79] Fentiekre tekintettel a másodfokú eljárás során elbírálandók a felperes fellebbezése és az alperes csatlakozó fellebbezésének a szerződés semmisségével és az elállással mint kifogásként érvényesített szavatossági joggal kapcsolatos, az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását érintő fellebbezési kérelmei voltak.

[80] A fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés is megalapozatlan.

[81] Az elsőfokú bíróság a tényállást alapvetően helyesen állapította meg, a szerződés létrejöttének időpontjával kapcsolatos megállapítást a felperes e tekintetben helyes hivatkozása alapján a másodfokú bíróság pontosította, egyebekben a tényállást az elsőfokú bíróság által a jogi indokolás körében figyelembe vett és ott megállapított – az ítéleti döntés szempontjából releváns – történeti tényekkel kiegészítette.

[82] A másodfokú bíróságnak logikailag először a részvény adásvételi szerződés semmisségével kapcsolatos ítéleti indokolás megváltoztatását célzó csatlakozó fellebbezési

kérelmet kellett vizsgálnia, mert ennek alapossága esetén – a szavatossági felelősség kérdéséről függetlenül – a szerződés teljesítése iránti kereset nem lehet alapos.

[83] Az elsőfokú bíróság a Fővárosi Ítéltábla 13.Gf.40.297/2018/12-II. számú végzésében írt iránymutatásnak megfelelően helyesen foglalt állást a per tárgyát képező részvény adásvételi szerződés érvényességével kapcsolatban, amikor azt állapította meg, hogy a szerződés teljesítéseként a felperesi jogelőd által átadott K. AG részvény valódiságától és érvényességétől függetlenül a szerződés nem irányult lehetetlen szolgáltatásra és ezért nem semmis. A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság által ezzel összefüggésben az elsőfokú ítéletben kifejtett indokokat is, ezért az elsőfokú bíróság indokolását – a csatlakozó fellebbezésben foglaltakra is tekintettel – csupán kiegészíti az alábbiakkal, illetve abból a következőket emeli ki.

[84] Az Nmjtvr. 25. §-a szerint a szerződésre azt a jogot kell alkalmazni, amelyet a felek a szerződés megkötésekor, vagy később akár a szerződés egészére, akár annak csak egy részére választottak. A jogválasztásnak kifejezettnek kell lennie, vagy annak a szerződés rendelkezéseiből vagy az eset körülményeiből kellő bizonyossággal megállapíthatónak kell lennie. Jogválasztás hiányában a szerződésre alkalmazandó jogot a 26-28. §-ok szerint kell megállapítani. A részvény adásvételi szerződés 6.2. pontjában a felek úgy rendelkeztek, hogy a szerződésben nem szabályozott kérdésekben a magyar anyagi jog, elsősorban a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyve és a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény rendelkezései az irányadók. Ez az Nmjtvr. 25. §-a szerinti jogválasztásnak, és a szerződés rendelkezései alapján a magyar jog választásának minősül, ezért a részvény átruházására a magyar jog rendelkezéseit kell alkalmazni, a szerződés tárgyát képező tagsági jogokat megtestesítő K. AG részvény átszállására, az azon alapuló jogok és kötelezettségek keletkezésére sem alkalmazandó a Nmjtvr. 27. § (4) bekezdése, mivel az csupán jogválasztás hiányában alkalmazandó.

[85] Az rPtk. 338/D. §-a szerint a tagsági viszonyból eredő jogosultságról kiállított értékpapírra is – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a pénzkövetelésről szóló értékpapír szabályait kell megfelelően alkalmazni. Az ezen utaló rendelkezés folytán alkalmazandó rPtk. 338/B. § (1) bekezdése szerint értékpapírban meghatározott követelést érvényesíteni, arról rendelkezni, azt megterhelni – ha törvény ettől eltérően nem rendelkezik – csak az értékpapír által, annak birtokában lehet.

[86] A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 178. §-a szerint a részvény – ha törvény eltérően nem rendelkezik – szabadon átruházható. A részvény átruházhatóságának korlátozása harmadik személlyel szemben akkor hatályos, ha törvény erre lehetőséget ad. A Gt. 179. § szerint a nyomdai úton előállított részvény átruházása a részvény hátoldalára vagy a részvényhez csatolt lapra (toldatra) írt teljes vagy üres forgatmány útján történik. Ez a rendelkezés azonos a korábban hatályos gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXIV. törvény (a továbbiakban: régi Gt.) 180. § (3) bekezdésében írt rendelkezéssel.

[87] Az 1/2000. Polgári Jogegységi Határozat az rPtk. 338/B. § és a régi Gt. 180. § (3) bekezdésére hivatkozással kimondja, hogy nyomdai úton előállított névre szóló részvény csak forgatmány útján ruházható át, és a forgatmány nem érvényességi kelléke a

részvényátruházás jogcímű szolgáltató szerződésnek. Az indokolásában kifejtettek szerint a forgatmány a váltójogból ismert fogalom, speciális írásbeli alakban megített átruházó nyilatkozatot jelent. A Gt. alapján a részvény átruházható értékpapír. Az átruházás a tulajdonjogban szerzősmódot jelent, ami minden esetben jogcímet tételez fel. A tulajdonátruházás tehát kétféle jogügyletből áll: a tulajdonjog átruházására vonatkozó kötelezettségvállalásból, mint jogcímet teremtő kötelező ügyletből (szerződés) és a tulajdonátruházást eredményező átruházó (rendelkező) ügyletből. Ez a kettősség áll a részvényátruházásra is, vagyis részvényátruházásnál is különbséget kell tenni a jogcímes ügylet (legtöbbször szerződés) érvényes létrejötté és a tulajdonátruházást eredményező forgatmány között. Az átruházás jogcíme tekintetében a részvényre vonatkozóan nincs olyan speciális törvényi rendelkezés, amely kivételt jelentene a dolog átruházás szabályai alól. Eltérő rendelkezés csak a tulajdonátruházást eredményező rendelkező ügylet, a szerzősmód tekintetében van. Az rPtk. 338/B. §-ának (1) bekezdése ugyanis csak magához a rendelkezéshez, vagyis a forgatáshoz kívánja meg a részvény birtoklását, a régi Gt. 180.§-ának (3) bekezdése, valamint az rPtk. 338/B. §-ának (2) bekezdése pedig szintén csak a szerzősmód, az átruházás módja tekintetében tartalmaznak speciális rendelkezéseket. Az e rendelkezések által előírt forgatmány ugyanis jogi jellegét tekintve csak az átruházás módja, vagyis a részvényen való tulajdonszerzéshez kapcsolódó jogcselekmény, amelynek elmaradása azonban nem érinti az átruházás jogcímű szolgáltató ügyletnek (mint a részvény forgatására való kötelmi jogi kötelezettségvállalásnak) a létrejöttét és érvényességét. A forgatmány nem alakiséga, nem érvényességi kelléke a részvényátruházás jogcímű szolgáltató szerződésnek, amely forgatmány hiányában is érvényes és kikényszeríthető kötelmet keletkeztet.

[88] Bár a fenti jogegységi határozat a nyomdai úton előállított névre szóló részvény tekintetében fogalmazza meg a kifejtetteket, a perbeli KALEM AG részvény pedig bemutatóra szóló nyomdai úton kiállított részvény, a részvény átruházása tekintetében a jogcímes ügylet és a rendelkező ügylet elkülönülése tekintetében kifejtettek a perbeli jogvitára is megfelelően irányadóak.

[89] Az alperes a részvény átruházási szerződés, a jogcímes ügylet érvénytelenségét állította, a semmisség ténybeli alapjaként kizárólag arra hivatkozott, hogy a felperesi jogelőd által részére átadott K. AG részvény érvénytelen, mivel az nem valódi aláírást tartalmaz. Ebből levonta azt a következtetést, hogy mivel a felperesi jogelőd szerződésbe foglalt nyilatkozata szerint az átadandó egy darab K. AG részvény az egyetlen, valódi és érvényes K. részvény, a felperesi jogelőd nem is rendelkezett az eredeti és érvényes részvennyel, ezért a szerződésben vállalt kötelezettsége lehetetlen szolgáltatásra irányult.

[90] Az alperes következtetése azonban téves. Amennyiben valóban nem érvényes és nem valódi részvény került átadásra, ez a szerződés teljesítésének hibája és szerződésszegésnek minősül, nem pedig a szerződés érvényességét érintő körülmény. A szerződés 4.1.3. pontjába foglalt azon rendelkezés, hogy az átadandó egy darab részvény az egyetlen, valódi és érvényes részvény, azt jelenti, hogy a K. AG egyetlen részvényt bocsátott ki, és a felperes jogelődje mint eladó azt a valódi, érvényes és egyetlen részvényt köteles átadni a szerződés rendelkezései szerint a szerződés teljesítéseként (rendelkező ügylet). Amennyiben tehát nem azt adja át a felperes jogelődje, úgy szerződésszegést követ el. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy a felperes jogelődje esetlegesen rendelkezik eredeti és valódi részvennyel is.

[91] Az alperesi hivatkozások ellenében rögzíti a Fővárosi Ítéltábla, hogy arra nem merült fel peradat, hogy a felperes jogelődjén kívül bárki más lett volna a K. AG részvényese vagy bárki más kívánt volna a K. AG részvényeseként bármilyen részvényesi jogot gyakorolni, függetlenül attól, hogy az átadott részvény vagy részvényigazolás a lefolytatott bizonyítás eredményeként valószínűleg nem valódi. Az alperes nem tette vitássá a felperesnek azt az állítását, hogy a felperes jogelődje volt a K. AG részvényese, nem tett arra vonatkozó állítást sem, hogy más lenne az. Utal végül a másodfokú bíróság arra is, hogy önmagában az a körülmény sem jelenti, hogy a szerződés lehetetlen szolgáltatásra irányul, ha a szerződés megkötésekor a szerződő fél nem rendelkezik az átruházni vállalt dologgal vagy joggal, mivel a szerződés teljesítése érdekében annak megszerzésére módja van.

[92] A kifejtettek miatt és az elsőfokú ítéletben is rögzítettekre tekintettel nem volt megállapítható, hogy a részvény adásvételi szerződés az alperes által megjelölt okból lehetetlen szolgáltatásra irányult volna és ezért semmis lenne.

[93] Az alaptalan érvénytelenségi kifogást követően a Fővárosi Ítéltáblának a felperesnek azt a fellebbezési hivatkozását kellett vizsgálnia, amely szerint az alperes a szerződés 4.1. pontjában foglaltakra tekintettel nem jogosult szavatossági kifogás elterjesztésére, mivel szavatossági joga megszűnt. Az alperesi csatlakozó fellebbezés alapján elbírálendő másik kérelem ugyanis a szavatossági kifogásként érvényesített elállási jog gyakorlásával kapcsolatos, a felperesi fellebbezési hivatkozás alapossága azonban kizárná az alperesi szavatossági kifogás érdemi vizsgálatát.

[94] A felperes fellebbezési hivatkozásának elbírálásához a szerződés 4.1. pontjának értelmezése volt szükséges. Az rPtk. 207. § (1) bekezdése szerint a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett.

[95] Az elsőfokú bíróság a szerződést kezesként aláíró dr. R. Á. felperest személyesen meghallgatta és dr. Ny. V.-t tanúként kihallgatta, akik a szerződéskötés körülményeiről nyilatkoztak, úgy is, mint a szerződést eladóként és vevőként megkötő felek mögött álló magánszemélyek. A meghallgatásuk azonban a szerződés 4.1. pontjában rögzített szavatosságvállalás 5 éves időtartamának kérdését, mikénti értelmezését nem érintette.

[96] A szerződés 4.1. pontjában a felperes jogelődje és az alperes abban állapodtak meg, hogy az eladó (felperes jogelődje) a szerződés aláírásától számított 5 évig szavatolja az ott rögzítetteket. Az 5 év időtartamra vállalt szavatosság mikénti értelmezését segítő egyéb rendelkezése azonban a szerződésnek nincs, ezért a szerződéses vállalás tartalmának értelmezése csak a szavatossági jogok jogszabályban rögzített rendszeréhez képest lehetséges.

[97] Az rPtk. 308. § (1) bekezdése szerint a jogosult a teljesítéstől számított hat hónapos elévülési határidő alatt érvényesítheti szavatossági jogait. Ha a dolog használhatóságának legkisebb időtartamát hatósági előírás, szabvány vagy kötelező műszaki előírás határozza meg (kötelező alkalmassági idő), és ez hat hónapnál rövidebb, az

igényérvényesítésére ez a határidő az irányadó. Mindezek alapján a perbeli adásvételi szerződés tárgyát képező K. AG részvény tekintetében a szavatossági jog érvényesítésére a jogszabály alapján a 6 hónapos elévülési határidő vonatkozik.

[98] A jogszabály által így meghatározott elévülési jellegű határidő mellé a jogalkotó objektív jogvesztő határidőt is meghatározott. Az rPtk. 308/A. § (1) bekezdése szerint ha a jogosult igényét menthető okból nem tudja érvényesíteni, így különösen, ha a hiba a jellegénél vagy a dolog természeténél fogva a 308. §-ban meghatározott határidőn belül nem volt felismerhető, a szavatossági jogok érvényesítésének határideje a teljesítés időpontjától számított egy év, tartós használatra rendelt dolog esetében három év. Ha a kötelező alkalmassági idő három évnél hosszabb, az igény érvényesítésére ez a határidő az irányadó. E határidők elmulasztása jogvesztéssel jár. Az rPtk. 308/C. §-a pedig rögzíti, hogy a szavatossági jogok az ugyanabból a jogalpból eredő követeléssel szemben kifogásként a határidők eltelte után is érvényesíthetők.

[99] Ezek a rendelkezések tehát valóban a szavatossági jog jogosultja általi igényérvényesítési határidőket rögzítenek. A szavatossági kötelezettség a teljesítés időpontjában fennálló hibák tekintetében terheli a szavatosság kötelezettjét az rPtk. 305. § (1) és (3) bekezdésében foglaltak értelmében azzal, hogy a 305/A. § (1) bekezdése alapján ha a jogosult a hibát a szerződéskötés időpontjában ismerte, vagy azt ismernie kellett, a kötelezett mentesül a szavatossági felelősség alól. A szabályozás lényege tehát az, hogy a szavatosság jogosultja aktívan csak a jogszabály által meghatározott szubjektív és objektív igényérvényesítési határidőkön belül léphet fel a szavatosság kötelezettjével szemben, szavatossági jogát azonban az azonos jogviszonyból eredő vele szembeni igényérvényesítés esetén a jogszabály által meghatározott határidőkön túl is korlátlanul érvényesítheti.

[100] A szavatossági igényérvényesítéssel, annak határidejével a 2/2012. Polgári Jogegységi Határozat is foglalkozik, annak III. pontja az alábbiakat rögzíti. Az elévülés és a jogvesztés az időmúláshoz, mint jogi tényhez fűződő jogkövetkezmények. Közülük az elévülés a Ptk. 325. § (1) bekezdése értelmében megszünteti a követelés bírósági úton való érvényesítésének lehetőségét. A jogvesztés azonban a joggyakorlat és a jogirodalom egységes álláspontja szerint magának az alanyi jognak, a követelésnek a végleges megszűnését eredményezi. A jogvesztő szavatossági határidők elteltével ezért a jogosult szavatossági jogai megszűnnek, ezt követően tehát nem lehet szavatossági igényt érvényesíteni. Ez alól a törvény egyetlen kivételt ismer: az rPtk. 308/C. §-a ugyanis lehetővé teszi, hogy a jogosult az ugyanabból a jogalpból eredő követeléssel szemben a szavatossági jogait kifogásként a jogvesztő határidő eltelte után is érvényesítse.

[101] Az rPtk. szavatosságra vonatkozó rendelkezései időtartamot ezen jogintézmény tekintetében tehát kizárólag a szavatossági jog jogosultja általi „aktív” igényérvényesítésre, tehát az eladóval szembeni fellépésre határoznak meg. A kifejtettek miatt a felek által a szerződés 4.1. pontjában a szavatosságvállalás tekintetében meghatározott 5 éves időtartam – az ennek értelmezését kifejtő egyéb szerződéses rendelkezés hiányában – csak a szavatossági igényérvényesítés rPtk.-ban meghatározott elévülési vagy jogvesztő határidejétől való eltérésre vonatkozó megállapodásként értelmezhető.

[102] Az alperesi érvelés szerint a felek 5 évre vonatkozó megállapodása az elévülési határidő szerződéses meghatározását, a felperes érveléséből kiindulva a fenti értelmezési keretben inkább a jogvesztő határidő meghatározását jelenti. A felperesi értelmezés szerint azonban a szerződésben rögzített 5 év sem az elévülési, sem a jogvesztő határidőt nem érintette, az valójában azt jelenti, hogy az alperes szavatossági igényét kifogás útján sem jogosult az 5 év elteltével érvényesíteni. A Fővárosi Ítéltábla azonban a felek által kölcsönösen hivatkozott szerződéses szabadság rPtk. 200. § (1) bekezdésében írt elvére tekintettel megjegyzi, hogy amennyiben az 5 éves vállalás az elévülési határidőre vonatkozik, az az rPtk. 325. § (2) bekezdése értelmében semmis szerződéses kikötés. Nem annak volt azonban perdöntő jelentősége, hogy a helyes értelmezés szerint elévülési vagy jogvesztő határidőnek kell tekinteni a szerződésben rögzített rendelkezést, mivel nem az alperes lépett fel a felperessel vagy jogelődjével szemben szavatossági igénnyel. A bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a szerződés 4.1. pontjában írt 5 éves szavatosságvállalás a jogvesztő határidőn túli kifogásolás jogát megszünteti-e.

[103] A szerződés 4.1. pontjának felperes által tulajdonított jelentése a fent írtakból következően az alperes részéről joglemondást jelentene a jogszabályi rendelkezéshez képest. Ahhoz, hogy a felek az alperes mint vevő szavatossági igénye kifogás útján történő határidő nélküli érvényesítésének jogszabályban biztosított lehetőségét megszüntessék, kifejezetten erre vonatkozó joglemondását tartalmazó vagy azzal egyenértékű, a kifogás jogát egyértelműen megszüntető megállapodást kellett volna kötniük. Ez a „lemondás” szó használata nélkül is megvalósítható, ha a szerződésben rögzített 5 éves kikötést is tartalmazó rendelkezést úgy fogalmazzák meg, hogy az egyértelműen és félreérthetetlenül azonosítható a – jogszabály szerint egyébként időben korlátlanul előterjeszthető – kifogás érvényesítésének időbeli korlátjaként. A joglemondásnak az rPtk. 207. § (3) bekezdése következtében kifejezettnak kell lennie, mivel annak rendelkezése szerint ha valaki jogáról lemond, vagy abból enged, nyilatkozatát nem lehet kiterjesztően értelmezni. Márpedig a szerződés 4.1. pontjában írt 5 éves szavatosságvállalás tekintetében a jogszabályi környezet alapján és egyéb szerződéses rendelkezés hiányában a felperesi értelmezés csak a szerződéses rendelkezés kiterjesztő értelmezésével lehetséges, azaz nem megengedett.

[104] A fent kifejtettek miatt az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperes szavatossági kifogásának előterjesztését a szerződés 4.1. pontja nem akadályozza, az alperes szavatossági kifogását a perben határidő nélkül érvényesítheti.

[105] Alaptalan volt az alperes csatlakozó fellebbezésének az elállás, mint szavatossági jog kifogásként való érvényesítésével kapcsolatos elsőfokú ítéleti indokolás megváltoztatására irányuló kérelme is. Mivel ez az alperesi szavatossági kifogás az alperes által előterjesztettek szerint megelőzi az elsőfokú bíróság által alaposnak talált árleszállításra vonatkozó kifogást, amellyel szemben a felperes a fellebbezési érvelésének további részeit előterjesztette, a másodfokú bíróság is előbb ezzel kapcsolatos álláspontját fejté ki.

[106] Az alperes csatlakozó fellebbezési érvelése értelmében a K. AG részvény szolgáltatásának hiánya vagy az ügylet érvénytelensége maga után vonja a B. Zrt. részvénycsomag átruházásának érvénytelenségét is, mert a Zrt. részvények átruházása nem történhet meg érvényesen a K. AG részvény jogszerű és hatályos átruházása nélkül. Ezzel kapcsolatban a Fővárosi Ítéltábla egyrészt rögzíti, hogy a már kifejtettek szerint a K. AG részvény adásvételére vonatkozó szerződés érvényes, másrészt a felperes jogelődjének

szerződésben vállalt kötelezettsége a K. AG tulajdonában álló B. Zrt. részvények átadása is az alperes részére a szerződés 2. pontjában és 4.3. pontjában foglaltakra tekintettel a szerződés 3.4. pontja alapján. A szerződés kizárólag a K. AG részvény átruházására vonatkozó ügyletet rögzít, a B. Zrt. részvénytársaság átruházására vonatkozó ügylet nem jött létre. A B. Zrt. részvénytársaság feletti rendelkezés joga az által kerül az alpereshez, hogy az alperes lesz a K. AG részvényese. A Társaság alperes által valójában megszerezni kívánt részvényei tehát a szerződésben rögzített ügylet következtében kerülnek az alperes rendelkezése alá, a szerződéses ügylet közvetett tárgyát képezik, ahogyan erre a szerződés több helyen is utal.

[107] A felperes személyes meghallgatása és dr. Ny. V. tanúvallomása is alátámasztja a felperesnek azt a hivatkozását, hogy az ügyleti cél valójában a Társaság részvénytársaságjának alperes által felperestől történő megszerzése volt. A perben tett nyilatkozataikból megállapítható, hogy a felperes a Részvényeket a rá nézve minél kedvezőbb feltételek mellett kívánta átruházni, ehhez a K. AG részvényének átruházása csak a megfelelő eszközt jelentette. Dr. R. Á. és dr. Ny. V. nyilatkozataiból kitűnik, hogy a K. AG és a szerződésben eladóként feltüntetett felperesi jogelőd is a Társaság részvényeinek alperes részére történő átruházása érdekében jött létre, az érintett vállalkozások a felperes befolyása alatt állnak. Mindezt alátámasztják a B. Zrt. részvénykönyvének bejegyzései. A 4. és 6. sorszámú bejegyzéséből megállapítható, hogy dr. R. Á. a Társaság 150 darab részvényével 1999. április 2-ától rendelkezett (ekkor került ezen részvénytársaság tekintetében a részvénykönyvbe bejegyzésre), majd azokat átruházta a K. AG részére 2008. április 4-én, ennek alapján a K. AG 2008. november 27-én lett a részvénykönyvbe bejegyezve, végül 2009. február 11-én került a részvénykönyvbe bejegyzésre a perbeli szerződésben is hivatkozott L. ugyanezen 150 darab részvény tekintetében.

[108] Ahogyan azt már a Fővárosi Ítéltábla 13.Gf.40.297/2018/12-II. számú végzése is tartalmazta, a rendelkezésre álló adatok alapján az alperes, illetőleg az általa kijelölt L. a felperes jogelődje által átruházott részvényesi jogokat a Társaságban gyakorolta, így a szerződés alapján megszerzett, a K. AG-ban fennálló tulajdonosi részjogosultságokat a részvényigazoláson feltüntetett névalírással valódiságának problémája nem korlátozta, míg az alperes a szerződés 4.1.3. pontjának teljesítésére (az érvényes és valódi K. AG részvény átadására) a felperes jogelődjének meghatalmazottját, a felperest még azt követően sem szólította fel, amikor az átadott részvényigazolás hitelessége kérdésessé vált. Ugyanezen probléma miatt elállást sem közölt a felperes jogelődjével, csupán az utolsó vételár részlet visszatartásával élt, de ezt a jogát sem emiatt gyakorolta. A szerződéses cél megvalósulását a hivatkozott K.... AG részvényt érintő probléma semmiben nem gátolta, ezt igazolja a B..... Zrt. részvénykönyvének 7. sorszámú bejegyzése is, ezért a teljesítés hibája lényegesnek nem tekinthető. Az rPtk. 306. § (1) bekezdésének b) pontja szerint jelentéktelen hiba miatt elállásnak nincs helye.

[109] A kifejtettek miatt a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletnek az elállás mint szavatossági jog kifogás útján történő érvényesítése körében kifejtett indokolásának megváltoztatására sem látott okot.

[110] Helyes volt az elsőfokú bíróság ítéletben kifejtett álláspontja az alperes árleszállítás érvényesítésére vonatkozó szavatossági kifogásával kapcsolatban is. A felperes jogelődje által a szerződés 4. pontjában tett szavatossági vállalások és kijelentések jelentős része olyan körülmény rögzítését, illetve azokért való felelősségvállalást jelent, amelyek a

szerződéskötés, illetve a szerződés felek általi teljesítésének időpontjára vonatkozó elvárásokat rögzítenek. Ezek egy része egyébként is a szavatossági felelősség körébe tartozik, más részének a szerződésben történt rögzítése azért lényeges, mert a rögzített körülmények, illetve kijelentések olyan kifejezetten megfogalmazott állítások, illetve a szerződés közvetett tárgyára vonatkozó kötelezettségvállalások, amelyekre a felperes jogelődje által vállalt szavatosság egyértelműen kiterjed, ezek a szerződéses szolgáltatásának szerződésben meghatározott tulajdonságai.

[111] A felperesi érveléssel ellentétben a szerződés 4.2., valamint 4.1. pontjának együttes értelmezéséből (különös tekintettel a szerződés 4.1.5., 4.1.6. és 4.1.7. pontjában írtakra, valamint arra, hogy a 4.1.5. pont szerint a szavatossági felelősségvállalás nevesítetten a szabadalmi díjtartozásra is vonatkozik), az a következtetés vonható le, hogy a felperes jogelődje annak ellenére vállalt szavatosságot azért a kijelentéséért, hogy a B. Zrt. beszámolójában, illetve mérlegében feltüntetésre nem került kötelezettség nem keletkezik a K... AG részvények tulajdonjogának alperes részére történő átszállását megelőző időszakra visszavezethető ok miatt, hogy a D.-jelentést ő maga is ismerte. Mindez tehát azt jelenti, hogy annak ellenére állította, hogy Dr. H. M.-val szemben nem áll fenn tartozás, hogy ismerte a D.-jelentést és ezért az állításáért szavatosságot is vállalt. A helyes értelmezés szerint az alperesnek arról volt tudomása, hogy van egy vitatott követelés, amely a felperes jogelődjének szavatosságvállalással megerősített állítása szerint valójában nem áll fenn.

[112] Annak ellenére, hogy a Dr. H. M. követelésével kapcsolatos probléma az alperes számára a szerződéskötéskor már ismert volt, a felperes mégsem mentesül a szavatossági felelősség alól az rPtk. 305/A. § (1) bekezdése alapján, mert a szerződés 4.1.5. pontja szerint a jogelődje kifejezetten szavatosságot vállalt azért, hogy a szerződés 1. sz. mellékletében meghatározottakon kívül (amelyek adótartozások voltak) adó- és szabadalmi díjtartozás a D. jelentésben foglaltak ellenére sem áll fenn. A felperes a jogelődje által vállalt szavatosságnak megfelelően a szerződésben rögzített módon helytállni tartozik azért, hogy Dr. H. M.-val szemben a Társaságnak a részvény átruházását megelőző időszakból eredő fizetési kötelezettsége keletkezett, illetve állt fenn a szerződés megkötésekor, teljesítésekor. A szerződés 3.3. pontja kifejezetten arra jogosítja fel az alperest, hogy a Társaság fizetési kötelezettségeivel megegyező összegben a vételárat csökkentse. Ez a vételár leszállítási igény az alperes által kifogásként a vele szemben ugyanezen szerződésből eredő vételár címén támasztott követelés ellenében érvényesíthető, erre az alperes a felperessel mint engedménnyel szemben az rPtk. 329. § (3) bekezdése alapján eredménnyel hivatkozhat.

[113] A felperes hivatkozásának megfelelően az árleszállítás vagy elállás jogának egyidejű érvényesítése egymást valóban kizárja, az alperes azonban szavatossági kifogását akként terjesztette elő, hogy a két szavatossági jogot eshetőlegesen kívánta érvényesíteni, meg is jelölte azok elbírálásának kért sorrendjét. Elsősorban elállásra és annak alaptalansága esetén árleszállításra hivatkozott.

[114] A felperes fellebbezési hivatkozása ellenében a Fővárosi Ítéltábla megjegyzi, hogy a szerződés 3.3. és 6.4. pontjából nem következik, hogy az árleszállítási igény csak akkor érvényesíthető, ha Dr. H. M. követelése teljesítésre is kerül a B. Zrt. vagy az alperes által. Az árleszállítási igény feltétele mindössze az, hogy a részvény átruházásakor a könyvelésbe be nem állított, ott fel nem tüntetett – és a felperes jogelődjének szavatosságvállalásával megerősítetten fenn nem állónak állított – tartozás a részvény

átruházásának időpontjában fennálló tartozás legyen, az árleszállítás mértéke pedig az ilyen módon „eltitkolt”, illetve a könyvelésben fel nem tüntetett követelés összegével egyenlő a szerződő felek megállapodása szerint. Az árleszállítási igény alaposságához annak bizonyítása sem volt szükséges, hogy a részvénycsomag értéke kisebb, mint annak az ára, mivel ez a körülmény a szerződés értékegyensúlyát érintő kérdés, amit a bíróság csak a szerződés erre irányuló megtámadása esetén vizsgálhatott volna, ezzel kapcsolatos vizsgálati kérelme azonban nem volt az alperesnek.

[115] A szerződés ismertetett és értelmezett rendelkezéseire tekintettel a perben az alperesnek kellett bizonyítania azt, hogy volt a szerződés alapján az eladót terhelő szavatosság körébe tartozó követelés a B. Zrt.-vel szemben, amelynek bizonyítása Dr. H. M. követelése tekintetében sikeres volt. Ezzel szemben a felperes nem tudta bizonyítani, hogy ez a követelés valójában nem állt fenn, azaz utóbb jogtalanul került a Társaság könyvelésébe bevezetésre. A követelés keletkezése a tanúvallomások alapján és a csatolt okiratok által is bizonyított volt, és annak az alperes által teljesítendő harmadik vételár-részlet időpontjáig történő megszűnését a felperes nem igazolta. Az elsőfokú eljárásban felvett 4.G.44.589/2014/11. számú jegyzőkönyvben és a másodfokú eljárás során 13.Gf.40.297/2018/7. számú jegyzőkönyvben rögzített bizonyítási teherről nyújtott tájékoztatás a bizonyítandó tények körét és a bizonyításra köteles fél meghatározását helyesen tartalmazta.

[116] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét – annak lényegében helyes, de a fentiek szerint kiegészített indokai alapján – az rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[117] A másodfokú bíróság az rPp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az alperes másodfokú részperkölségének megfizetésére, amely összeg a felperes fellebbezése kapcsán az alperes oldalán felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján megállapított és a (6) bekezdés alapján mérsékelt 1.000.000 forint + áfa összegű, valamint az alperesi csatlakozó fellebbezés folytán a felperes oldalán felmerült és az IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján megállapított és a (6) bekezdés alapján megemelt 100.000 forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjak egybeszámításával adódott. A felperesi fellebbezéssel összefüggő alperesi perkölség mérséklésére azért került sor, mert a pertárgyértékhez igazodó magasabb összegű ügyvédi munkadíj nem állt arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel, figyelemmel a fellebbezési ellenkérelem terjedelmére is, míg a meg nem határozható pertárgyértékű csatlakozó fellebbezés tekintetében a fellebbezési ellenkérelem megszerkesztésére fordítandó idő alapján a jogszabályban megállapított óradíjjal számítható ügyvédi munkadíj aránytalanul alacsony volt az azzal összefüggésben elvégzett ügyvédi tevékenységhez képest az ügy bonyolultságára is figyelemmel, ezért indokolt volt annak a jogszabályi mértéknél magasabb összegben való megállapítása.

[118] A másodfokú bíróság a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező felperest az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 2.500.000 forint fellebbezési illeték megfizetésére.

[119] A Fővárosi ítéltábla megállapítja, hogy az alperes csatlakozó fellebbezésének illetéke az 1990. évi XCIII. tv. (a továbbiakban: Itv.) 48. §-a alapján 8.000 (nyolcezer) forint, mivel a törvényi határidőben előterjesztett és ezért a másodfokú bíróság által elbírált csatlakozó fellebbezés kizárólag az ítélet indokolása ellen irányult. A felperes ezen felül a perköltséget érintő, de elkéssetten előterjesztett és így el nem bírált csatlakozó fellebbezési kérelmére szükségtelenül lerótt – a Fővárosi Ítéltábla Eljárási illeték számlájára átutalás útján megfizetett – 77.193 forint illeték visszatérítésére jogosult. Ennek érdekében a jogerős határozatot az elsőfokú bíróság küldi meg az alperes székhelye szerint illetékes állami adóhatóságnak az Itv. 81. § (2) bekezdése alapján.

Budapest, 2021. május 12.

Dr. Pusztai Anita

a tanács elnöke

Dr.
dr. Krammer Edit

Gráner Zsófia

Dr. Lupóczné

előadó bíró

bíró